

Mo i Rana lufthavn, Rana kommune – vurderinger av naturverdier

Bakgrunn:

Området ble kartlagt 30.07.2013 av Anders Breili, Asplan Viak AS i forbindelse med naturtypekartlegging av Avinor sine lufthavner. Det ble ikke registrert naturtypelokaliteter eller gjort spesielt interessante artsfunn på Mo i Rana lufthavn. Derfor er det bare laget et notat som oppsummerer naturforholdene og funn som ble gjort under feltarbeidet.

Metode:

Undersøkelsene omfatter biologisk mangfold, inkludert planter, dyr og naturtyper. Det er lagt særlig vekt på kartlegging av naturtypelokaliteter, dvs. spesielt viktige områder for biologisk mangfold etter DN-håndbok 13 (DN 2007), samt rødlistearter (Kålås mfl. 2010). Eventuelle viltlokaliteter er vurdert ut fra DN-håndbok 11 (DN 2000).

Feltarbeidet ble gjennomført innenfor gjerdet som omgir lufthavnen, samt på andre arealer som er eid av Avinor. I tillegg ble det lagt vekt på å dekke andre arealer i nærområdet til lufthavna, men som kan inngå i den daglige driften av lufthavnen, slik som arealer hvor innflygningslys og annet teknisk utstyr er plassert.

Potensialet for verdifulle naturtyper og arter i nærområdet til lufthavnen ble vurdert. Tidspunktet for registreringene var gunstig mhp. å fange opp karplanter, lav og moser. Det var litt for tidlig på sesongen for en del marklevende sopp, og litt for seint på sesongen til å registrere hekkende fugl.

Resultater:

Mo i Rana lufthavn ble anlagt i 1968, og ligger ved Røssvoll, ca. 8 km nordøst for Mo i Rana. Lufthavna ligger ca. 70 moh. Berggrunnen i området omkring Røssvoll består i stor grad av glimmerskifer (Norges geologiske undersøkelse 2013a). Innslag av marmor finnes i Røssvolheia nordøst for flyplassen. Dette er bergarter som gir godt grunnlag for et rikt planteliv. Selve lufthavna ligger imidlertid på mektige elveavsetninger (Norges geologiske undersøkelse 2013b).

Nord for flyplassen ligger et belte med granskog i skråningen ned mot bredden av Langvassåga. På vestsiden av flyplassen ligger arealer med dyrka mark og delvis kratt/skogbevokste arealer lenger sørvest. Den sørøstre delen av flyplassen grenser mot fylkesveg 353. I nordøst ligger en NAF-øvingsbane. Videre mot nordøst ligger for øvrig en søppelplass. Lufthavna har tidligere hatt et brannøvningsfelt, men dette er nå nedlagt.

Figur 1. Ortofoto av Mo i Rana lufthavn. Kilde: Norge i bilder.

Ingen naturtypelokaliteter ble påvist på Avinors eiendom, eller på arealer i umiddelbar nærhet. Arealer i nærområdet, men som ikke disponeres av Avinor, ble bare overfladisk sjekket. Potensialet for naturtypelokaliteter og rødlistede eller krevende arter vurderes som begrenset i hele undersøkelsesområdet.

Figur 2 Store deler av arealene innenfor gjerdene på flyplassen består av triviell grasmark og ruderatmark. Foto: Anders Breili.

Figur 3. Partier av arealene innenfor gjerdene har innslag av grus og usammenhengende vegetasjonsdekke. Foto: Anders Breili.

Store deler av arealene innenfor gjerdene ved lufthavna består av grasmark og ruderatmark med stedvis usammenhengende vegetasjonsdekke. Plantelivet er dominert av vidt utbredte og lite krevende arter som føllblom, tunbalderbrå, hvitkløver, ryllik, nyseryllik, åkersnelle, groblad, krypsøleie, trådsiv, åkergråurt, engkvein etc. I partier er det mye grus. Det ble observert innslag av marmor i grusen på arealene ved siden av flystripa, men kalkinnholdet i marmoren gir imidlertid ingen synlige utslag på floraen på disse arealene. Knoppsmåarve (*Sagina nodosa*) forekommer ganske rikelig på

arealene med mye grus. Dette er en vanlig art på havstrender, men kan stedvis gå inn i landet på elvebredder, skrotemark og vegkanter.

Rett nord for flystripa ligger et parti med granskog i skråningen ned mot Langvassåga. Arealet ligger i innflygningen mot flyplassen, og det er hogd ut noe i øvre deler av skråningen mot elva. Granskogen består av småbregneskog og blåbærgranskog. I tillegg til gran er det innslag av selje, bjørk og rogn. Langs elvebredden finnes et smalt og usammenhengende belte med litt gråor og selje. Granskogen har en del spredning i alder. Død ved forekommer sparsomt, og biologisk sett vurderes granskogen som relativt ung. Av lav ble det påvist enkelte noe krevende arter, slik som skrubbenever (*Lobaria scrobiculata*), grynvrøge (*Nephroma parile*) og skrukkelav (*Platismatia norvegica*) på seljetrær. På gran ble gubbeskjegg (*Alectoria sarmentosa*) (nær truet - NT) påvist spredt, og dette var den eneste rødlistearten som ble påvist i forbindelse med feltarbeidet. Ingen av lavartene som ble påvist er særlig uvanlige i regionen, og potensialet for ytterligere krevende arter vurderes som begrenset. Partiet med skog mellom flyplassen og Langvassåga vurderes ikke å ha kvaliteter som naturtypelokalitet.

Figur 4. I skråningen ned mot Langvassåga nord for flyplassen er det et belte med granskog mellom elva og flyplassområdet. Foto: Anders Breili.

Figur 5. Gubbeskjegg (*Alectoria sarmentosa*) (NT) ble påvist på gran nord for lufthavna. Foto: Anders Breili.

Arealene på vest/sørvestsiden av flyplassen består av dyrka mark, og ingen biologisk sett interessante arealer ble registrert i dette området. Arealene nordøst for flyplassen består av veger og ruderatmark, og heller ikke i dette området vurderes det å være noen spesielle kvaliteter. Vegkanter kan stedvis ha artsrike innslag, men det ble ikke påvist spesielle kvaliteter i vegkantene langs fv. 353 som går langs østsiden av lufthavna.

Vilt

Det ble ikke kartlagt viltområder i tilknytning til lufthavna. I følge ansatte på lufthavna er det en del erfaringer med fugl på flyplassområdet. Søppelplassen nordøst for flyplassen bidrar til at det er en del måker, kråke og ravn i området omkring flyplassen. I forbindelse med smågnagerår har det vært observert jordugle i flyplassområdet. Om våren er det ikke uvanlig med vipper og rastende traner. I løsmassene i skråningen ned mot elva ble det for øvrig funnet et revehi.

Skjøtsel og hensyn:

I følge ansatte på flyplassen blir arealene innenfor gjerdet slått minst en gang i året. Gras og kvist blir samlet opp og fjernet. Etter behov blir det gjennomført sprøyting langs gjerdene som omgir lufthavna. Landbruksarealer på vestsiden av flyplassen (utenfor gjerdet), blir gjødslet og blir slått 1-2 ganger i året. For øvrig ble det ved befaringen i 2013 ikke funnet spesielt problematiske svartelistede arter i tilknytning til flyplassområdet.

I og med at det ikke er påvist spesielt interessante innslag av arter og naturtyper, eller potensielt problematiske og svartelistede arter (Gederaas mfl. 2012), foreslås det ikke skjøtselstiltak eller endringer av skjøtselen.

Langvassåga er påvirket av kraftutbygging, og det er gjennomført noe erosjonssikring langs elva i området nord for lufthavna (Norges vassdrags- og energidirektorat 2013). Elveløpet fremstår likevel som lite påvirket av inngrep, og for å opprettholde dette bør beltet med vegetasjon mot elva beholdes. Det bør ikke gjennomføres utfyllinger og inngrep i skråningen mot elva.

Figur 6. Beltet med vegetasjon langs Langvassåga nord for flyplassen er relativt intakt og bør opprettholdes. Foto: Anders Breili.

Videre framdrift:

Det kan være enkelte kvaliteter knyttet til fuglelivet. Det er indikasjoner på at områdene på og omkring lufthavna kan ha en funksjon ved trekk. Det anbefales derfor at det gjøres nærmere registreringer av fuglelivet i forbindelse med vår- og høsttrekk. Også problematikk knyttet til søppelplassen og fugl på flyplassområdet kan være aktuelt å utrede nærmere.

Litteratur:

DN 2000. Direktoratet for naturforvaltning. Viltkartlegging. DN-håndbok 11-2000 (revidert internettversjon 2000).

DN 2007. Direktoratet for naturforvaltning. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. DN håndbok 13-1999. 2 utgave 2007.

Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. og Larsen, L.-K. (red.), 2012. Fremmede arter i Norge - med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Norge. 210 s.

Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. og Skjelseth, S. (red.). 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge.

Norges geologiske undersøkelse 2013a. [http://geo.ngu.no /kart/berggrunn/](http://geo.ngu.no/kart/berggrunn/)

Norges geologiske undersøkelse 2013b. [http://geo.ngu.no /kart/losmasse/](http://geo.ngu.no/kart/losmasse/)

Norges vassdrags- og energidirektorat 2013. <http://atlas.nve.no>